

dr Robert Gawłowski

Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy
Wyższej Szkoły Bankowej w Toruniu
Ul. Młodzieżowa 31a, 87-100 Toruń

AUTOREFERAT W POSTĘPOWANIU HABILITACYJNYM

Autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych albo artystycznych, w szczególności osiągnięcia, o którym mowa w art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2018 r. poz. 1789) sporządzony został dla celów postępowania habilitacyjnego.

1. **Imię i nazwisko:** Robert Gawłowski
2. **Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej**

STUDIA MAGISTERSKIE I DOKTORSKIE

Magister nauk o polityce	2 lipca 2008 rok	Wydział Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
Magister administracji	26 września 2008 rok	Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
Doktor nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce, specjalność polityka publiczna – tytuł rozprawy: <i>Ustroje metropolitalne w Europie Zachodniej na przykładzie metropolii londyńskiej</i> Rozprawa obroniona z wyróżnieniem przyznanym przez Radę Wydziału PiSM UMK; Rozprawa została wyróżniona II nagrodą dla najlepszych dysertacji naukowych na temat samorządu terytorialnego w	26 czerwca 2012 rok	Wydział Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

konkursie czasopisma Samorząd
Terytorialny
i Wydawnictwa Wolters Kluwer w
2013 roku.

STUDIA PODYPLOMOWE

Studia podyplomowe – Polityka regionalna	październik 2009 - wrzesień 2010 rok	Uniwersytet Warszawski
Studia podyplomowe – Public relations	październik 2008 - maj 2009 rok	London School of Public Relations
Studia podyplomowe – Studium edukacji ekonomicznej	kwiecień 2015 - luty 2016 rok	Krajowa Szkoła Administracji Publicznej w Warszawie

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

Adiunkt	od 1 października 2015 roku - obecnie	Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu; Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy
Prodzikan	16 maja 2016 – 30 września 2018	Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu; Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy
Wykładowca – umowa zlecenia	15 marzec 2014 – 1 października 2015	Wyższa Szkoła Bankowa w Toruniu; Wydział Finansów i Zarządzania w Bydgoszczy
Wykładowca – umowa zlecenia	1 października 2012 – 15 marca 2013	Uniwersytet Mikołaja Kopernika – Wydział Politologii i Studiów Międzynarodowych

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r, Poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r, Poz. 1311.):

- a. Tytuł osiągnięcia naukowego: *Między współpracą a przetargiem i rywalizacją. Relacje rządowo-samorządowe w systemie administracji publicznej*

- b. Autor: R. Gawłowski, *Między współpracą a przetargiem i rywalizacją. Relacje rządowo-samorządowe w systemie administracji publicznej*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2019 rok. ss. 342, ISBN 978-83-7545-946-3.

Recenzenci wydawniczy: prof. zw. dr hab. Alfred Lutrzykowski; dr hab. Sebastian Kozłowski.

- c. Omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Zgodnie z Konstytucją RP samorząd terytorialny uczestniczy w sprawowaniu władzy publicznej oraz realizuje w ramach ustaw istotną część zadań publicznych we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność. Dostrzeżenie w ustawie zasadniczej podmiotu posiadającego odrębność prawną w stosunku do państwa, który realizuje zadania samodzielnie, powoduje konieczność uregulowania relacji pomiędzy administracją rządową oraz samorządową. Bez względu bowiem na odrębność prawną podmioty te wspólnie tworzą system administracji publicznej powołany do realizacji zadań publicznych.

Celem naukowym pracy jest zbadanie praktycznie nieznanego i rzadko pojawiającego się w refleksji naukowej w Polsce problemu relacji rządowo-samorządowych w systemie administracji publicznej. Zainteresowanie się tym zagadnieniem wynikało z kilku powodów. Pierwszym z nich jest fakt, że w naukach o polityce i administracji, a także szerzej w dziedzinie nauk społecznych w ogóle nie ma prac na temat relacji rządowo-samorządowych, a w szczególności informujących o działalności Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Wskazać można jedynie pewne wprowadzające w problematykę publikacje określające status prawny stosunków rządowo-samorządowych, ich znaczenie w rządowym procesie decyzyjnym, czy też udział jednostek samorządu terytorialnego w kształtowaniu polityk publicznych. Pomimo istotnego znaczenia ustrojowego Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego brakuje kompleksowej monografii poświęconej tej instytucji. W literaturze przedmiotu znaleźć można jedynie pewne przyczynkarskie opracowania, których część przygotowałem samodzielnie. Po drugie, celem rozpoczęcia badań jest próba ujęcia relacji rządowo-samorządowych jako kategorii naukowej. Przeprowadzenie badań na temat współpracy lub jej braku pomiędzy wskazanymi stronami pozwoli na uzupełnienie refleksji naukowej na temat reform samorządowych wprowadzonych w Polsce w okresie transformacji ustrojowej po 1989 roku. W ramach dotychczas przeprowadzonych badań nad stanem polskiej samorządności terytorialnej skupiano się

bowiem wyłącznie nad „wejściami” i „wyjściami” do systemu decyzyjnego. W związku z tym, analiza relacji rządowo-samorządowych umożliwia poznanie mechanizmów podejmowania decyzji wewnątrz skomplikowanego systemu administracji publicznej. Relacje pomiędzy administracją rządową i samorządową pozostawały do tej pory praktycznie niezbadanym obszarem. Po trzecie, interesujące jest sprawdzenie czynników konstytuujących relacje pomiędzy stronami. Uzyskanie odpowiedzi na pytanie – co w najpoważniejszym stopniu kształtuje współpracę, które czynniki mają charakter obiektywny, a które wpływają jedynie pośrednio, było kolejnym celem badań. Po czwarte, uwzględniając znaczenie relacji rządowo-samorządowych w systemie administracji publicznej, jak również w polityce publicznej, zbadano narzędzia za pomocą, których kształtowane są stosunki pomiędzy stronami. W jaki sposób uwzględniając narzędzia formalne, jak również zyskujące coraz większe znaczenie także nieformalne środki kierownicze, współpraca pomiędzy stroną rządową i samorządową może przebiegać.

Przedmiotem badań są stosunki rządowo-samorządowe rozumiane jako formalne i nieformalne wzajemne oddziaływania pomiędzy stroną rządową (reprezentowaną przez Radę Ministrów i każdego z jej członków w rządowym procesie decyzyjnym), a stroną samorządową reprezentowaną przez ogólnokrajowe organizacje samorządowe.

Zasięg przestrzenny badań ograniczono do relacji rządowo-samorządowych w Polsce, jednak w celu ukazania doświadczeń zagranicznych zdecydowałem się przedstawić także rozwiązania instytucjonalno-prawne obowiązujące z innych krajach europejskich, gdzie refleksja na ten temat podejmowana była od połowy XX wieku. Zakres czasowy badań obejmuje lata 1989 - 2018. Za przyjęciem takich ram czasowych przemawiają następujące argumenty. Na mocy ustawy z dnia 20 marca 1950 roku *o terenowych organach jednolitej władzy państwowej* zlikwidowano samorząd terytorialny w Polsce. Funkcjonujące do tej pory jednostki samorządowe zostały włączone w hierarchiczny system administracji publicznej stając się tym samym ogniwem jednolitej i niepodzielnej władzy państwowej na terenie całego kraju. Od tego czasu trudno jest zatem mówić o jakichkolwiek stosunkach rządowo-samorządowych, ponieważ powstały system stanowił jednolitą i niepodzielną całość charakterystyczną dla systemów scentralizowanych. Zdecydowanym przełomem w takiej konstrukcji systemu administracji publicznej było uchwalenie noweli Konstytucji PRL z grudnia 1989 roku oraz ustawy z dnia 8 marca 1990 roku *o samorządzie terytorialnym*, nad którą prace legislacyjne rozpoczęły się w po wyborach czerwcowych 1989 roku. Tym samym, o pierwszych projektach legislacyjnych stanowiących o stosunkach rządowo-samorządowych możemy mówić dopiero od momentu wejścia w życie przedstawionych zmian prawnych.

Druga graniczna data - rok 2018 – wynika z faktu, że jest to ostatni zakończony rok w czasie prowadzonych badań.

Przy określaniu problemu badawczego posłużono się metodą idealizacyjną, czyli wykorzystaniem typów idealnych autorstwa Maxa Webera. Posługując się modelem komplementarnych opozycji typów idealnych, problem badawczy określono następująco – w jakim miejscu kontinuum pomiędzy idealnym typem relacji patron - agent a typem współzależności znajdowały się relacje rządowo–samorządowe w badanych okresie, tj. latach 1989-2018. Kryteriami służącymi do skonstruowania wskazanych powyżej typów idealnych są następujące kryteria: (1) stopień instytucjonalizacji relacji rządowo–samorządowych; (2) przedmiot relacji pomiędzy stronami; (3) zdolność wpływania ogólnopolskich organizacji samorządowych na agendę działań strony rządowej, a także (4) zakres swobody realizacji zadań przez jednostki samorządu terytorialnego. Przypisując powyższe kryteria do wyodrębnionych typów idealnych przyjęto założenie, że relacje partner – agent określać będą stosunki między stronami, które podlegają niskiej (rozumianej jako podstawy prawnej aktów prawa wewnętrznego) lub żadnej instytucjonalizacji; ich przedmiotem będzie wyłącznie procedowanie projektów aktów prawnych; ogólnokrajowe organizacje samorządowe nie będą w żaden sposób oddziaływały na agendę działań administracji rządowej, a realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego zadania będą sprowadzały się jedynie do realizowania przyjętych przez rząd rozwiązań prawnych. Przyjmując powyższe kryteria, można także sformułować przeciwstawny typ idealny relacji rządowo–samorządowych, który określono jako model współzależności. Będzie on charakteryzował się wysokim poziomem instytucjonalizacji (akty prawa powszechnie obowiązującego); gdzie przedmiotem relacji będą nie tylko projekty aktów prawnych, ale także systemowe uwarunkowania funkcjonowania samorządu terytorialnego oraz wyzwania przed nim stojące. Istotną rolę w tym modelu będzie odgrywała strona samorządowa poprzez skuteczne wpływanie na agendę działań administracji rządowej, a zakres realizowanych zadań będzie dotyczył nie tylko realizowania przyjętych rozwiązań prawnych, ale także planowania i organizacji zadań. Typ idealny współzależności będzie zatem odpowiadał bardziej horyzontalnym niż wertykalnym relacjom między stronami i możliwościom wpływania obu stron na wzajemne działania. Hipoteza główna pracy brzmi następująco: relacje rządowo–samorządowe ewoluowały od relacji parter – agent w kierunku relacji współzależności, wraz z ugruntowaniem się pozycji samorządu terytorialnego w systemie administracji publicznej i w systemie władzy publicznej. W celu jej weryfikacji sformułowano hipotezy pomocnicze

odpowiadające przyjętym kryteriom dla stworzonych typów idealnych poszczególnych relacji.

Rozwiązanie problemu badawczego oraz weryfikacja sformułowanych hipotez wymagała zastosowania metod badawczych umożliwiających osiągnięcie tego celu. Najważniejszą z nich była metoda instytucjonalno-prawna pozwalająca na analizę podstaw prawnych i organizacyjnych regulujących relacje rządowo-samorządowe. Drugą z wykorzystanych metod badawczych była analiza dokumentów i danych zastanych dotycząca: sprawozdań i protokołów z posiedzeń Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, statuty i sprawozdania z rocznej działalności ogólnokrajowych organizacji samorządowych, stenogramy posiedzeń komisji sejmowych, w ramach których pracowano nad prawnymi regulacjami dotyczącymi relacji rządowo-samorządowych. Trzecią, wykorzystywaną metodą badań, szczególnie istotną w celu ukazania dynamiki zmian w relacjach rządowo-samorządowych była metoda porównawcza. Dzięki jej wykorzystaniu możliwe było określenie miejsca typu idealnego relacji rządowo-samorządowych w poszczególnych kadencjach Sejmu i tym samym określenie ich miejsca na kontinuum typu parter – agent. Z racji wieloletniej współpracy i bezpośredniego udziału w posiedzeniach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, miałem możliwość wykorzystania metody obserwacji. Zdobyte w ten sposób doświadczenia umożliwiły zastosowanie w badaniach metody bezpośredniej obserwacji, jak również obserwacji uczestniczącej, co zdecydowanie ułatwiło analizę zebranych informacji i interpretację danych uzyskanych w drodze wcześniej zastosowanych metod badawczych.

W pracy wykorzystano źródła służące do realizacji celów procesu badawczego i weryfikacji przyjętych hipotez badawczych. W głównej mierze były to dokumenty, które powstały w toku prac polskiej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, a w szczególności materiały ukazujące przedmiot prac Komisji od początku jej funkcjonowania (takie jak protokoły i sprawozdania). W tym celu wykorzystalem źródła będące w dyspozycji Archiwum Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, gdzie znajdują się niepublikowane akty prawne oraz archiwum Komisji funkcjonujące w ramach Urzędu Rady Ministrów. Dużą wartość badawczą miały także źródła będące w dyspozycji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, które obsługuje obecnie pod względem administracyjnym Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. Trzecią grupę źródeł stanowiły różnego rodzaju dokumenty umożliwiające zbadanie aktywności ogólnopolskich organizacji samorządowych, posiadanych przez nie zasobów oraz podejmowanych inicjatyw na forum krajowym oraz międzynarodowym. Były to coroczne sprawozdania z realizacji

zadań publicznych, oficjalne czasopisma i publikowane na stronach internetowych informacje prezentujące zakres aktywności organizacji, jak również materiały uzyskane drogą dostępu do informacji publicznej. Czwarta grupa to źródła prawne: akty prawa powszechnie obowiązującego oraz akty prawa wewnętrznego, z których część nigdy nie została opublikowana i nie jest znana publicznie. Ich poznanie jest istotne w celu przedstawienia ram organizacyjno-prawnych relacji rządowo-samorządowych, ale także zakresu realizowanych zadań i zasad działania. Mają one kluczowe znaczenie dla poznania instytucjonalnych ram współpracy strony rządowej i samorządowej. Piątą grupą źródeł były informacje uzyskane z zasobów prywatnych osób sprawujących funkcje sekretarzy strony rządowej KWRiST. Dzięki uprzejmości prof. prof. Rafała Matyi, Grzegorza Grosse, udało się pozyskać informacje i materiały, które nie są zgromadzone w publicznych katalogach, a także nie były wcześniej publikowane. Duże znaczenie przy formułowaniu założeń teoretycznych miały także konsultacje z prof. Martinem Laffinem z Queen Mary University w Londynie, który zajmuje się problematyką relacji rządowo-samorządowych oraz funkcjonowaniem ogólnokrajowych organizacji samorządowych od wielu lat. Ważnym etapem zrealizowanego planu badawczego było zapoznanie się z anglojęzyczną literaturą przedmiotu dotycząca relacji rządowo-samorządowych. Do tej pory nie była ona szerzej znana oraz wykorzystywana w debacie i badaniach dotyczących samorządu terytorialnego w Polsce. Było to możliwe dzięki wielomiesięcznej kwerendzie w bibliotekach zagranicznych (The British Library oraz London School of Economics), co w efekcie pozwoliło na przedstawienie szerzej nieznanego w Polsce stanu badań na ten temat.

Praca składa się z Wstępu, pięciu rozdziałów, Uwag końcowych, wykazu źródeł i literatury, indeksu nazwisk oraz załączników. W rozdziale pierwszym, zatytułowanym *Modele relacji rzádo-samorządowych*, przedstawiono teoretyczne perspektywy analizowania stosunków pomiędzy stroną rządową i samorządową, jak również przyjmowane założenia badawcze wynikające z tradycyjnego instytucjonalizmu, teorii racjonalnego wyboru oraz neo-instytucjonalizmu. Celem poznawczym tej części pracy jest ukazanie nieznanego czytelnikowi w Polsce bogatego dorobku literatury anglojęzycznej na temat relacji rządowo-samorządowych, co może posłużyć także jako inspiracja do dalszych badań komparatystycznych. Rozdział drugi – *Czynniki kształtujące relacje rządowo-samorządowe* – poświęcony został czynnikom determinującym zasady i charakter relacji rządowo-samorządowych. W tej części pracy wyodrębniłem i poddałem analizie trzy grupy czynników – prawne, polityczne oraz pozostałe - które oddziałują na współpracę obu stron zarówno na poziomie mikro-, mezo- jak i ogólnosystemowym. Ich dokładna analiza pozwala na

przedstawienie działań stron - rządowej i samorządowej w innych państwach, jak również dokonywanie porównań przyjętych rozwiązań organizacyjnych lub politycznych. W rozdziale trzecim, zatytułowanym *Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego*, przedstawiłem jej powstanie i funkcjonujące rozwiązania prawne służące koordynacji stosunków pomiędzy stroną rządową i samorządową. Od 1993 roku funkcję tę realizowano poprzez powołaną Komisję, rozpoczynając w ten sposób proces instytucjonalizacji relacji, w dalszej części zwracam szczególną uwagę na proces ewolucji prawnej i organizacyjnej jej działań. Jak wspomniano, pomimo długiego czasu jej funkcjonowania oraz ważnego znaczenia dla współpracy obu rodzajów segmentów administracji publicznej, problematyka genezy i ewolucji jaką przechodziła Komisja nie doczekała się kompleksowego opracowania. Rozdział czwarty *Ogólnokrajowe organizacje jednostek samorządu terytorialnego* – poświęcony został analizie funkcjonowania tychże organizacji. Stanowią one, określoną prawnie, krajową reprezentację jednostek samorządu terytorialnego i tym samym są naturalnym partnerem dla strony rządowej. Trudno pominąć wskazane organizacje, które uosabiają stronę samorządową w analizowanych relacjach rządowo-samorządowych. W ostatnim, piątym rozdziale - *Realizacja zadań publicznych jako element relacji rządowo-samorządowych* – przedstawiłem podział zadań i kompetencji, jak również stan współpracy strony rządowej i samorządowej na przykładzie wybranych zadań publicznych. Istotnym przedmiotem badań w zakresie edukacji i pomocy społecznej jest ocena swobody realizacji zadań analizowana przez pryzmat planowania, organizowania, wdrażania, a następnie kontroli. Próbę podsumowania rozważań zawartych w pracy stanowią *Uwagi końcowe*, w których zawarłem wnioski oraz zweryfikowałem przyjętą hipotezę główną i hipotezy robocze poprzez odpowiedź na pytania postawione na wstępie procesu badawczego.

Poza wskazanymi, poszczególnymi częściami merytorycznymi w pracy zawarto także zestawienie wykorzystanych *Źródeł i literatury* oraz *Załączniki*, w których znajdują się niepublikowane akty prawa wewnętrznego zawierające regulacje prawne dotyczące pierwszej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu terytorialnego wraz z późniejszymi zmianami. W moim przekonaniu ich zamieszczenie może być przydatne dla osób prowadzących badania na temat relacji rządowo-samorządowych, gdyż nie są one w żaden sposób dostępne publicznie.

Na podstawie wyników badań można stwierdzić, że analiza relacji rządowo-samorządowych ma praktyczne i istotne znaczenie dla funkcjonowania systemu administracji publicznej. Nie jest to bowiem zagadnienie, które ma ogólny i abstrakcyjny charakter, a wręcz przeciwnie – pozwala na zidentyfikowanie i poznanie rzeczywistych mechanizmów

rywalizacji i współpracy strony rządowej i samorządowej. Kategoria relacji rządowo-samorządowych pozwala na analizę procesu decyzyjnego, który do tej pory można byłoby określić mianem „czarnej skrzynki”, czyli nieznanego obywatelom systemu wewnętrznych konsultacji prowadzonych przez strony administracji publicznej. Zastosowanie przyjętych założeń teoretycznych pozwala także na zidentyfikowanie zasad kształtujących relacje pomiędzy stronami. Poza przepisami prawnymi wyznaczającymi ramy współpracy, istnieje także szereg czynników nieformalnych określających potencjał wywierania wpływu przez obie strony, sieć kontaktów nieformalnych oraz umiejętność mobilizacji partnerów zewnętrznych do realizacji własnej agendy działań. Analiza poszczególnych kryteriów charakteryzujących modele współpracy rządowo-samorządowej, tj. patron - agent i współzależności, prowadzi do niejednoznacznych, nieraz ambiwalentnych wniosków. W pierwszym przypadku dotyczącym instytucjonalizacji relacji strony rządowej i samorządowej, jak również ich przedmiotu widoczny jest systematyczny proces ich formalizacji. Przebiegał on w następujący sposób. Pierwsze trzy lata funkcjonowania samorządu terytorialnego to czas, kiedy kontakty pomiędzy przedstawicielami administracji rządowej i gminnej przebiegały w spontaniczny sposób. Brakowało jakichkolwiek ram prawnych porządkujących i systematyzujących przedmiot działania. Nie sprzyjało to procesowi przekazywania zadań publicznych, a często prowadziło także do konfliktów, które uwidaczniały się podczas posiedzeń sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego. Potrzeba przeprowadzenia kolejnego etapu reformy samorządowej poprzez powołanie stopnia powiatowego, stała się powodem powołania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w 1993 roku. O ile forma organizacyjno-prawna tego podmiotu miała bardzo uznaniowy charakter z racji oparcia jej o akt prawa wewnętrznego, o tyle zadania przed nim stawiane traktowały stronę samorządową jako istotny podmiot rządowego procesu decyzyjnego. Świadczy o tym bezpośrednio i wielokrotnie powtarzane zobowiązanie Prezesa Rady Ministrów Hanny Suchockiej o wiążącym charakterze uzgodnień KWRiST. Tym samym, można stwierdzić, że faktyczne znaczenie i rola relacji rządowo-samorządowych pozwalała na określenie ich mianem współzależności. Okres ten jednak nie trwał długo, bo jedynie do końca I kadencji Sejmu RP. Podczas kolejnej kadencji doszło do odwrócenia tych relacji. Oznacza to, że faktyczne znaczenie przypisywane Komisji przez stronę rządową było niewielkie i przejawiało się także we wstrzymaniu dalszych przedsięwzięć decentralizacji. Jednakże, w roku 1997 roku, w związku z nowelizacją ustawy regulującej tryb pracy Rady Ministrów, zdecydowano się na uregulowanie jej prac w drodze aktu prawa powszechnie obowiązującego, tj. rozporządzenia. Co ważne, zmiana ta nie dotyczyła wyłącznie zmiany

formy aktu prawnego, ale także struktury organizacyjnej KWRiST. Precyzyjnie uregulowano mechanizm i zasady pracy Komisji oraz organy wewnętrzne. Strona rządowa dążyła zatem do dalszej instytucjonalizacji relacji rządowo-samorządowych, jednakże faktyczne ich znaczenie miało charakter konsultacyjny. W latach 1997-2001, na które przypadała III kadencja Sejmu RP, charakter relacji rządowo-samorządowych zasadniczo zmienił się. Przyczyną tego stanu było przystąpienie do drugiego etapu reformy samorządowej, w ramach którego powołano samorząd powiatowy oraz samorząd województwa, co zmieniło warunki polityczne i organizacyjne. Konsekwencją przeprowadzonego procesu decentralizacji było wzmocnienie strony samorządowej pod względem przekazania kolejnych zadań publicznych, które były realizowane poza administracją rządową. Ponadto, utworzono dwie nowe organizacje samorządowe zrzeszające jednostki powiatowe oraz województwa. W cały proces reformy samorządowej zaangażowana była strona samorządowa, co szczególnie jest widoczne w sprawozdaniach z prac ogólnopolskich organizacji samorządowych. Pomimo zasadniczego przekształcenia systemu administracji publicznej pod wpływem reform lat 1998-1999, Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego nie wypracowała formuły dyskusji i pracy o zagadnieniach systemowych. Kolejne lata jej funkcjonowania, które związane były z wyraźnym wzrostem liczby konsultowanych projektów aktów prawnych, potwierdzały jej operacyjny charakter. Z pewnością przyczyną tego stanu rzeczy było zbliżające się wejście Polski do Unii Europejskiej, co powodowało konieczność dostosowania krajowego porządku prawnego do regulacji unijnych. Jednym z tego rodzajów efektów było uchwalenie ustawy o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, do czego asumptem była konieczność uregulowania reprezentacji strony samorządowej w Komitecie Regionów. Strona rządowa, będąca wnioskodawcą projektu, zyskała poparcie ogólnopolskich organizacji zrzeszających jednostki samorządu terytorialnego i projekt w praktycznie niezmienionej treści został uchwalony przez Sejm IV kadencji. Pozwoliło to ugruntowanie pozycji prawnej KWRiST w rządowym procesie decyzyjnym, a także zabezpieczenie jej funkcjonowania na wypadek prób uchylecia przez stronę rządową wcześniej funkcjonującego rozporządzenia regulującego jej działanie. Czas V, VI i VII kadencji, czyli lata 2005-2015 to okres względnie stabilnego funkcjonowania Komisji. Relacje rządowo-samorządowe przebiegały w ramach wcześniej przyjętych przepisów prawnych. Zakres jej prac sprowadzał się do konsultowania rządowych projektów prawnych, a od czasu do czasu także debatowania o systemowych czynnikach funkcjonowania administracji publicznej. Występowały one z różnym natężeniem. Można wskazać okresy, kiedy odbywały się one systematycznie, jak również takie, kiedy w ogóle ich nie organizowano. Podejmowano także próby rozszerzenia działań

Komisji na poziom regionalny, co miało miejsce w 2013 roku, jednak część przedstawicieli strony samorządowej skutecznie zablokowała ten projekt. Analizując relacje rządowo-samorządowe w tym okresie, można zatem stwierdzić, że bliżej im było do modelu współzależności. Widoczne to było szczególnie w czasie próby rozszerzenia zakresu jej pracy, systematycznego organizowania debat systemowych, częstej obecności Prezesa Rady Ministrów na posiedzeniach KWRiST. Pokazuje to zatem, że w ramach obowiązujących narzędzi prawnych, możliwe jest zwiększanie lub zmniejszanie zaangażowania strony samorządowej w proces decyzyjny na poziomie rządowym. W czasie VIII kadencji Sejmu widoczne są tendencje do marginalizowania roli KWRiST. Przejawem takich działań jest niepoddawanie opinii strony samorządowej projektów rządowych, jak również projektowanie zmian prawnych, które faktycznie ograniczają zakres samodzielności administracji lokalnej i regionalnej, a nawet stoją w sprzeczności w dotychczas wypracowanymi zasadami kontroli i nadzoru. Tym samym relacje rządowo-samorządowe ewaluowały w kierunku modelu partner - agent w zakresie funkcjonowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Analiza pozycji i znaczenia KWRiST prowadzi także do refleksji bardziej generalnej na temat wykorzystania szansy współpracy pomiędzy podmiotami tworzącymi system administracji publicznej. Dotychczas wypracowany mechanizm funkcjonowania relacji rządowo-samorządowych z pewnością spełnia stawiane przed nim formalno-prawne założenia. Pozwala bowiem na sprawniejsze administrowanie rządowym procesem legislacyjnym poprzez sprawdzony i utrwalony mechanizm opiniowania projektów. Taki sposób współpracy pomiędzy stroną rządową i samorządową z pewnością jest korzystny dla obu stron ze względu na wymianę informacji i możliwość wstępnego poznania trudności mogących się pojawić na etapie wdrażania reform.

Z racji braku ustawowo określonej reprezentacji strony samorządowej, kluczowe znaczenie w relacjach rządowo-samorządowych mają ogólnopolskie organizacje samorządowe. Powstawały one w drodze dobrowolnych inicjatyw jednostek samorządu terytorialnego korzystających z konstytucyjnego prawa do zrzeszania się. Ukształtowana w ten sposób grupa sześciu ogólnopolskich organizacji stanowi obecnie podstawę strony samorządowej w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Posiadają one stabilną sytuację pod względem liczby członków, jak również zasobów finansowo-organizacyjnych, którymi dysponują. Kilkunastoletnie, a czasami nawet kilkudziesięcioletnie doświadczenie w funkcjonowaniu pozwoliło na wykształcenie struktur wewnętrznych oraz stałego zestawu usług oferowanym członkom organizacji. Istotnym, często niezauważonym

zasobem organizacji są także relacje nieformalne z pracownikami urzędów administracji rządowej.

Ostatnią płaszczyzną oceny relacji rządowo-samorządowych była analiza dwóch zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, tj. edukacji publicznej i pomocy społecznej. Na podstawie obowiązujących regulacji prawnych można stwierdzić, że w obu przypadkach współpraca stron znajduje się bliżej do modelu relacji partner - agent niż współzależności. Wynika to z niewielkiej swobody przy realizacji zadań na każdym z etapów jego zarządzania. Ograniczenia te wynikają bądź z silnej pozycji organów nadzoru, z czym mamy do czynienia w przypadku edukacji, bądź bardzo szczegółowym uregulowaniem standardów realizowanych usług, jak ma to miejsce w przypadku pomocy społecznej. Tym samym, ograniczone możliwości wyboru formy organizacyjno-prawnej, profilu pracowników, a czasami nawet ich liczby powodują, że jednostki samorządu terytorialnego mają niewielki zakres samodzielności. Można zatem stwierdzić, że w zakresie analizowanych polityk publicznych w niewielkim stopniu poddane one zostały reformom w duchu nowego zarządzania publicznego, a później zarządzania sieciowego (*public governance*).

Na podstawie przeprowadzonych badań oraz uzyskanych wyników można sformułować rekomendacje dla funkcjonowania administracji publicznej, które mają charakter aplikacyjny. Po pierwsze, analiza praktyki funkcjonowania KWRiST pokazuje, że instytucja ta posiada cały czas pewne „rezerwy” i niewykorzystane możliwości. Jedną z nich jest rozbudowanie mechanizmu współpracy na poziom województwa i wzmocnienie w ten sposób elementów zespolenia administracyjnego. Obecnie, ten rodzaj koordynacji realizowany jest osobno przez wojewodów i osobno przez starostów. Jednostki samorządu terytorialnego poszczególnych stopni samorządowych podejmują czasami starania w zakresie koordynowania i wymiany informacji na swoim poziomie lecz brakuje rozwiązań systemowych w tym zakresie. Doświadczenia KWRiST mogłyby zostać rozszerzone na kolejne poziomy działania systemu administracji publicznej. Po drugie, dotychczasowy, rutynowy mechanizm prac Komisji zdominowany został przez proces opiniowania projektów aktów prawnych. Z pewnością nie należy deprecjonować tej funkcji. Jednakże, należy rozważyć możliwość takiego rozszerzenia przedmiotu jej prac, aby stała się narzędziem formułowania i wdrażania polityk publicznych. Jest to możliwe, przy przyjęciu założenia, że strona samorządowa i rządowa nie są sobie przeciwstawiane, a wspólnie tworzą ważny element systemu administracji publicznej. Chodzi więc o świadomość korzyści wynikających z synergicznego sposobu działania odrębnych podmiotów. Charakteryzują się zatem pewną wspólnotą celów i wykorzystywanych narzędzi, które przy umiejętności współpracy mogą przynieść korzyści obu stronom. Uczynienie

z Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego narzędzia formułowania i wdrażania polityk publicznych wymagało sformułowania celów i planu prac w dłuższej perspektywie niż tylko comiesięczne opiniowanie projektów. Takie cele mogły dotyczyć przeglądu poszczególnych polityk branżowych, czy debaty na temat systemowych zagadnień samorządu terytorialnego. Wsparciem merytorycznym mógłby być, nadzorowany przez ministra właściwego do spraw administracji publicznej, Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego. Przyjęcie dłuższej perspektywy pracy, zaplanowane z wyprzedzeniem debaty systemowe oraz wsparcie merytoryczne ze strony administracji rządowej pozwoliłoby zmienić mechanizm funkcjonowania KWRiST i czynić z niej miejsce formułowania i redefiniowania polityk publicznych. Po trzecie, przeprowadzone badania skłaniają mnie do wniosku, że Komisja mogłaby być także podmiotem, w ramach prac którego prowadzona byłaby polityka administracyjna państwa rozumiana jako działania skierowane wobec administracji publicznej. Na podstawie obowiązujących przepisów prawnych jedynie administracja rządowa podlega koordynacji i monitoringowi bieżącego działania. Są one podejmowane przez Szefa Służby Cywilnej oraz Departament Służby Cywilnej w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Dodatkową inspiracją i możliwością porównania efektywności działań rządowej administracji daje udział w pracach międzyrządowych organizacji analitycznych, takich jak OECD, czy Rada Europy. Działania administracji samorządowej nie podlegają takiemu monitoringowi. Robią to w pewnym zakresie ogólnopolskie organizacje samorządowe, jednak ich zakres działania ograniczony jest zarówno przez posiadane zasoby, jak również liczbę jednostek samorządu terytorialnego będących członkami organizacji. Wskazane postulaty i rekomendacje dotyczące możliwości rozszerzenia i poprawy pracy Komisji nie zmieniają faktu, że sposób funkcjonowania tego podmiotu należy ocenić bardzo wysoko. Powołanie KWRiST w 1993 roku pozwoliło na uporządkowanie relacji pomiędzy stroną rządową i samorządową. Ich systematyczna instytucjonalizacja połączona z rozwojem ogólnopolskich organizacji samorządowych doprowadziła do ugruntowania się tego sposobu współpracy. O pewnej oryginalności i pozytywnej ocenie funkcjonowania KWRiST świadczy fakt, że stanowi on przykład dla wielu krajów, których przedstawiciele uczestniczą w posiedzeniach plenarnych jako zewnętrzni obserwatorzy. Można nawet stwierdzić, że zastosowane w Polsce rozwiązania służące koordynacji współpracy rządowo-samorządowej znacznie przekroczyły standardy określone w Europejskiej Karcie Samorządu Lokalnego. W dokumencie tym wspomina się bowiem jedynie o konieczności konsultacji w przypadku projektowania zmian prawnych wpływających na jednostki samorządowe. Mechanizm działania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego przewiduje z kolei systematyczną i bieżącą wymianę

opinii na temat planowanych działań legislacyjnych, a czasami debat systemowych o działaniu administracji publicznej.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo–badawczych

Głównym przedmiotem moich zainteresowań naukowo–badawczych jest problematyka administracji publicznej i zawierająca się w niej kwestia samorządu terytorialnego. Zajmowałem się tymi zagadnieniami zarówno w ramach pracy naukowej, jak również eksperckiej i popularnonaukowej.

Pierwszym zagadnieniem, któremu poświęciłem dużo uwagi, była problematyka metropolitalna. Pomimo wielu projektów i prób wprowadzenia systemowych rozwiązań w zakresie uregulowania statusu prawnego największych ośrodków miejskich w Polsce, kwestia ta cały czas jest rzadko podejmowana w refleksji naukowej. Pojawia się najczęściej w chwili przedstawienia nowego projektu tzw. ustawy metropolitalnej i tym samym nie jest bieżącą i stałą refleksją na ten temat. Chcąc wypełnić tę lukę podjąłem się wieloletnich badań dotyczących modelowych rozwiązań metropolitalnych w innych krajach europejskich, jak również czynników wpływających na ich funkcjonowanie. Doświadczenia zagraniczne pozwalają dostrzec pewną dynamikę występujących rozwiązań oraz poznanie narzędzi służących kierowaniu tymi specyficznymi ośrodkami miejskimi. W ramach wieloletnich prac badawczych opublikowałem 4 artykuły naukowe, 1 książkę pod redakcją pt.: *Metropolie. Wyzwania polskiej polityki miejskiej*, Wyd. Adam Marszałek (zob. wykaz publikacji), jak również wziąłem udział w dwóch kursach dla doktorantów w Roskilde University. Pierwszy z nich zatytułowany był: *Institutionalism in political science: from rational interest, historical structures and cultural frames to ideas and discourse*, który prowadziła prof. V. Schmidt (listopad 2010). Drugi z kolei – *Innovations in public sector* prowadził prof. S. Osborn (czerwiec 2011). Ostatecznym efektem moich prac było przygotowanie monografii zmienionej w pewnym stopniu dysertacji doktorskiej pn. *Ustroje metropolitalne w Europie Zachodniej ze szczególnym uwzględnieniem metropolii londyńskiej*, Wyd. Duet, Toruń 2013. Obroniona dysertacja doktorska została nagrodzona II nagrodą w 2013 roku w konkursie czasopisma Samorząd Terytorialny oraz Wydawnictwa Wolter Kluwers na najlepsze dysertacje obronione w roku 2012. Dużą satysfakcją sprawiło mi wykorzystanie moich badań w praktyce funkcjonowania administracji publicznej. Było to możliwe dzięki pełnieniu funkcji doradcy ministra administracji i cyfryzacji ds. samorządu terytorialnego. W efekcie czego przygotowałem zieloną księgę metropolitalną, a następnie białą księgę metropolitalną,

które pozwoliły na przygotowanie ustawy z dnia 9 października 2015 roku *o związkach metropolitalnych*.

Drugim zagadnieniem, które poddałem badaniom była organizacja i realizacja zadań publicznych. Istotą funkcjonowania administracji publicznej jest świadczeniem usług na rzecz obywateli, kluczowe znaczenie ma zatem to w jaki sposób są one organizowane, jakie możliwości zarządzania nimi przewidziane są w regulacjach prawnych oraz czy istnieje możliwość zaangażowania innych podmiotów w ich realizację. Moje zainteresowanie skoncentrowane było takich kwestiach jak samodzielność realizowania zadań przez jednostki samorządu terytorialnego, poszukiwanie i wdrażanie nowych rozwiązań organizacyjno-prawnych, czy też współtworzenie usług publicznych. Pierwsze z nich dotyczyło możliwości tworzenia i wdrażania samorządowych centrów usług wspólnych. Moje zainteresowanie tym tematem wynikało z faktu, że pracując w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji byłem bezpośrednio zaangażowany w przygotowanie rozwiązań prawnych, które umożliwiły, na podstawie ustawy z dnia 18 czerwca 2015 roku *o samorządzie gminnym i o zmianie niektórych innych ustaw*, wdrażanie takich rozwiązań. Prace prowadziłem w zespole badawczym wspólnie z dr Pawłem Modrzyńskim oraz przedstawicielami Związku Powiatów Polskich oraz Unii Metropolii Polskich. W efekcie uzyskanych wyników badań przygotowaliśmy 3 artykuły naukowe, 2 raporty będące sprawozdaniem z badań, 1 ekspertyzę dla Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego (zob. wykaz publikacji), jak również monografię pn. *Samorządowe centra usług wspólnych. Założenia i praktyka*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2018. Wyniki polskich doświadczeń w zakresie wdrażania centrów usług wspólnych zostały przedstawione na konferencji w Palermo. Badania dotyczące praktyki funkcjonowania centrów usług wspólnych w administracji samorządowej były pierwszymi tego typu opracowaniami. Poza wartością naukową przygotowanych prac, stanowiły one element ewaluacji podjętych rozwiązań prawnych dzięki którym zidentyfikowano zarówno szanse jak i bariery ich wdrażania. Z tego powodu, przeprowadzone badania naukowe zostały dostrzeżone w samorządowej prasie branżowej (czasopismo Wspólnota, portale PAP oraz portalsamorządowy.pl), co świadczy o ich dużej praktyczności i możliwości wykorzystania w funkcjonowaniu jednostek samorządu terytorialnego.

Kolejne zagadnienie w zakresie organizacji i realizacji zadań publicznych dotyczyło koprodukcji/ współtworzenia zadań publicznych (ang. *co-production of public services*). Jest to bardzo rzadko występujące w polskiej literaturze przedmiotu zagadnienie, które w krajach Europy Zachodniej stanowi przedmiot pogłębionych badań. Można nawet stwierdzić, że narzędzia współtworzenia usług publicznych stanowią nowy paradygmat w nauce o

administracji i zarządzaniu publicznym, który wskazywany jest jako remedium na negatywne skutki wdrażania reform w duchu nowego zarządzania publicznego. Poza moimi artykułami w periodykach naukowych oraz monografiach zagadnienie to poruszał dr hab., prof. UW Dawid Sześciło. Istota współtworzenia zadań publicznych polega na poszukiwaniu narzędzi bezpośredniego włączenia użytkowników usług w ich realizację. Nie chodzi tutaj jednak wyłącznie o kwestię partycypacji i konsultacji społecznych lecz bezpośredni udział, a nawet ich realizację łącznie z zaangażowaniem własnych zasobów. Przedmiotem moich badań w tym zakresie było dokonanie pogłębionych badań literaturowych, których efektem było opublikowanie artykułu – *literature review* – na temat współtworzenia usług publicznych (R. Gawłowski, *Co-production as a Tool for Realisation of Public Services*, Zarządzanie Publiczne/ Public Governance, No. 2(43)/2018, Warszawa: Wyd. Scholar, Warszawa 2018), jak również dokonanie przeglądu obowiązujących w polskim prawie rozwiązań, które umożliwiają zastosowanie tego narzędzia zarządzania administracją publiczną. Na podstawie przeprowadzonych badań przygotowałem 4 artykuły (1 w języku polskim oraz 3 w języku angielskim - zob. wykaz publikacji). Wyniki badań były prezentowane na ogólnopolskich oraz zagranicznych konferencjach, m.in. w Edynburgu w organizowanej przez International Research Society for Public Management oraz Mediolanie na Uniwersytecie Boccioni.

Istotny przedmiot moich zainteresowań naukowych stanowią relacje rządowo-samorządowe. Na ich temat próżno szukać wyników badań i opracowań w polskich literaturze przedmiotu. W związku z tym, rozpoczęcie badań na ich temat wymagało ode mnie zbudowania kategorii badawczej relacji rządowo-samorządowych i na tej podstawie rozpoczęcie analizy polskiego przypadku. Równoległe z gromadzeniem materiałów oraz prowadzeniem obserwacji funkcjonowania Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, prowadziłem także badania literaturowe w zagranicznych ośrodkach naukowych. Pozwoliło mi to na poznanie stanu badań w innych krajach, jak również skonstruowanie modeli badawczych służących lepszemu zrozumieniu zagadnienia. Pośrednimi efektami pracy badawczej były opublikowane 4 artykuły naukowe na temat Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, samodzielności jednostek samorządu terytorialnego w realizacji zadań publicznych, czy też funkcjonowania ogólnopolskich organizacji samorządowych współtworzących stronę samorządową (zob. wykaz publikacji). Podsumowaniem wieloletnich badań, obserwacji, jak również osobistego zaangażowania na pewnym etapie prac KWRiST jest omówiona wyżej monografia pn. *Między współpracą a przetargiem i rywalizacją. Relacje rządowo-samorządowe w systemie administracji publicznej*, Wydawnictwo Aspra-JR, Warszawa 2019. Wyrażam nadzieję, że przygotowana

publikacji stanie się ważnym przyczynkiem dla innych badawczy do kontynuowania poruszanej przeze mnie problematyki. Zaprezentowane na końcu pracy postulaty badawcze z pewnością mogą być inspiracją do poszerzania prowadzonych przeze mnie badań.

W ramach swojej aktywności naukowej przygotowywałem także inne publikacje i opracowania towarzyszące. Są to 4 recenzje publikacji naukowych, które opublikowałem w czasopiśmie *Samorząd Terytorialny*, 3 sprawozdania z konferencji naukowych, jak również publikacje popularno-naukowe na temat problematyki administracji publicznej (zob. wykaz publikacji). Zaliczyć do nich należy ponad 80 artykułów na temat bieżących zamian prawnych w administracji publicznej oraz funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego. Dzięki mojej wiedzy i doświadczeniu zawodowemu dotyczącemu funkcjonowania sektora publicznego zaangażowany byłem jako stały ekspert i komentator w samorządowej prasie branżowej. Pozytywna ocena mojej pracy zaowocowała włączeniem mnie w prace redakcji czasopisma *Gazeta Samorządu i Administracji*, Wydawnictwa Infor, które jest największym pismem branżowym dotyczącym funkcjonowania sektora publicznego. Moje zaangażowanie polegało na proponowaniu kierunków pracy czasopisma, jak również tematów istotnych z perspektywy praktyki funkcjonowania samorządu terytorialnego.

Mojej aktywności publikacyjnej towarzyszyły także działania organizacyjne. Do efektów tej pracy należy zaliczyć powołanie w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu – Ośrodka Badań Samorządowych. Celem jego funkcjonowania jest organizowanie seminariów i konferencji naukowych na temat zagadnień związanych z samorządem terytorialnym oraz wsparcie eksperckie dla jednostek samorządu terytorialnego. Przez ostatnie dwa lata działań, wspólnie z osobami zaangażowanymi w jego funkcjonowanie zorganizowano seminarium naukowe pn. *Local government: Experiences, Challenges & Models* wspólnie z czasopismem *Polish Political Science Yearbook*. Artykuły z tego wydarzenia znajdują się obecnie na etapie oceny recenzentów i niedługo zostaną opublikowane. Wspólnie z osobami zaangażowanymi w prace Ośrodka powstały także dwie monografie, tj. R. Gawłowski, P. Machalski, K. Makowski, *Samorząd terytorialny w systemie administracji publicznej*, Wyd. CeDeWu, Warszawa 2017 oraz R. Gawłowski, P. Machalski, K. Makowski, *Samorząd terytorialny w systemie administracji publicznej. Wydanie II zmienione i uaktualnione*, Wyd. CeDeWu, Warszawa 2019. Z kolei do działań eksperckich należy zaliczyć przygotowanie ekspertyzy dla Urzędu Miasta w Bydgoszczy dotyczącej powołania stanowiska menadżera starówki w oparciu o koncepcję *Town Centre Management* (zob. wykaz publikacji). Efektem prac eksperckich w tym zakresie będzie także zorganizowanie w kwietniu br. pierwszego w Polsce

spotkania menadżerów centrów miast, które odbędzie się 17 kwietnia br. w Toruniu. Jego celem jest zbudowanie sieci współpracy i wymiany informacji na temat prac podejmowanych przez menadżerów polskich centrów miast (Bydgoszczy, Torunia, Gdańska, Łodzi i Lublina), która zaowocuje w rezultacie popularyzacją narzędzia Town Centre Management w innych miastach Polski.

W tym miejscu warto wspomnieć także o całym czasie trwającym projekcie badawczym Ośrodka Badań Samorządowych dotyczącym roli i znaczenia sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego w kształtowaniu pozycji politycznej i prawnej samorządu terytorialnego. Zespół w składzie dr R. Gawłowski i dr K. Makowski prowadzi od około roku badanie prac sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego, a następnie Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej obejmującej okres od X kadencji Sejmu (1989-1991) do czasu zakończenia VII kadencji Sejmu (2011-2015). Zależy nam na uzyskaniu odpowiedzi na pytanie w jaki sposób zmieniała się rola i znaczenie komisji w parlamentarnym procesie decyzyjnym; na ile realizowała ona własne założenia i koncepcje dotyczące samorządu terytorialnego, a na ile była ona podporządkowana wpływowi rządu, w końcu czy komisja stanowiła forum wymiany opinii i wiedzy pomiędzy parlamentarzystami i środowiskami samorządowymi i eksperckimi, czy zajmowała się projektami „zewnętrznymi”. Problematyka wpływu sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego na pozycję samorządu w systemie politycznym nie była dotąd szerzej analizowana przez badaczy. Liczymy, że nasza praca będzie cennym uzupełnieniem tej luki w samorządowej refleksji naukowej. Planowany termin wydania monografii w Wydawnictwie Sejmowym to koniec 2019 roku.

Poza pracą badawczą i naukową prowadzoną w ramach pracy w Wyższej Szkole Bankowej w Toruniu, rozwijam współpracę z Uniwersytetem Romerisa w Wilnie. Uczelnię tę oraz środowisko naukowców zainteresowanych problematyką administracji publicznej miałem okazję poznać dzięki dwóm tygodniowym wyjazdom w ramach programu Erasmus przeznaczonego dla pracowników naukowo-dydaktycznych oraz odrębnymi wizytami nauowymi. Łącznie wygłosiłem (w języku angielskim) w Wilnie 16 godzin wykładów dla studentów kierunku administracji, przybliżając problematykę funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce, jak również uczestniczyłem w dwóch konferencjach naukowych organizowanych przez tę Uczelnię i Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Efektem jednej z nich była publikacja artykułu R. Gawłowski, M. Kubiak, *Local security management in terms of a country's internal security with Poland as an example*, Public Policy and Administration, vol. 16, no. 3, Vilnius 2017. W ramach kontaktów naukowych oraz współpracy z koleżankami z Wydziału Politologii i Stosunków

Międzynarodowych (dr hab. Agnieszka Szpak i dr J. Modrzyńska) przygotowana została aplikacja o grant badawczy European Research Council pn. *Sovereignty for cities? The impact of selected European cities on States and the future of international relations*. Ostateczna ocena zostanie dokonana na początku 2020 roku.

Dużą inspiracją i możliwością skonfrontowania prowadzonych badań naukowych z praktyką funkcjonowania administracji publicznej na poziomie międzynarodowym był udział w pracach takich organizacji jak Rada Europy czy Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) w roli eksperta. W pierwszym przypadku zaangażowany jestem w pracę Komitetu na rzecz Demokracji i Zarządzania Publicznego (ang. European Committee of Democracy and Governance), a w szczególności w pracę grupy roboczej dot. e-demokracji. Do tej pory uczestniczyłem w dwóch posiedzeniach grupy (w załączeniu znajdują się zaproszenia na spotkania grupy roboczej) podczas których pracowaliśmy w gronie międzynarodowych ekspertów nad przygotowaniem raportu przedstawiającego możliwości wdrażania narzędzi internetowych w funkcjonowanie administracji publicznej. W przypadku OECD zakres współpracy pomiędzy resortem a OECD obejmował w szczególności: (1) udział w spotkaniach plenarnych oraz grupach roboczych dotyczących e-administracji, gospodarki cyfrowej oraz otwierania danych publicznych; (2) bezpośrednie zaangażowanie ministerstwa w pracach OECD poprzez udział Ministra Administracji i Cyfryzacji, organizowanie spotkania pracowników OECD z przedstawicielami ministerstwa; (3) wsparcie w przygotowaniu raportu Open Government Data Review of Poland (w załączeniu znajduje się zaświadczenie potwierdzające współpracę). Doświadczenia te pozwoliły mi poznać międzynarodowy kontekst funkcjonowania administracji publicznej, rolę organizacji międzyrządowych w doradzaniu i wspieraniu państw członkowskich w procesie przygotowywania i wdrażania reform. Wszak funkcjonowanie administracji publicznej nie jest już tylko wyłącznie domeną państw członkowskich, ale również przedmiotem zainteresowania opinii międzynarodowej.

Robert Gantanki